

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Amateur vertolkend muzikant

////////////////////////////////////
BK-0410-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Amateur vertolkend muzikant

1.2 DEFINITIE

Een amateur vertolkend muzikant oefent vocale en/of instrumentale muziekstukken in teneinde ze te vertolken tijdens een uitvoering en/of opname in de vrije tijd.

1.3 EXTRA INFORMATIE

De amateurkunstenaar beoefent kunst in de vrije tijd, met overgave, met passie en vaak met ambitie. Amateurkunst staat voor een zeer brede en maatschappelijk relevante praktijk met vaak een sterke lokale verankering.

Amateurkunsten worden in het Decreet betreffende de amateurkunsten (2000) beschreven als “elke kunstvorm die in het kader van het sociaal-culturele gebeuren aan iedere burger de kans biedt om zich via kunstbeoefening en -beleving te ontplooiën en zijn potentiële creatieve vermogens te ontwikkelen op vrijwillige basis en zonder beroepsmatige doeleinden”.

Amateurkunsten impliceren vaak het samengaan van een artistieke, een sociale en een educatieve component. Mensen doen aan artistieke expressie, aan actie en reactie. We onderscheiden binnen de amateurkunsten twee profielen: een vertolkend en een creërend. Het vertolkend profiel geeft uitdrukking aan een door een regisseur, dirigent of choreograaf gecreëerd artistiek werk, het creërend profiel creëert zelf of samen met anderen een authentiek artistiek werk. Het gaat om artistieke expressie uit liefde (‘amare’) voor de kunst. Amateurkunst gedijt in een informele context zoals de thuis sfeer, de repetitieruimte, het open atelier, de kring of vereniging en of in een leercontext zoals het dko, alternatieve kunsteducatieve organisaties ... Amateurkunstenaars voelen de behoefte om werk te maken en te tonen.

De amateurkunstenaar brengt een artistiek proces op gang en onderhoudt het door bereid te zijn zich te verdiepen in één of meerdere kunstvormen, te streven naar artistieke expressie, gedrevenheid te tonen, doelgericht te ageren, zelfsturend te handelen, sociale interactie en maatschappelijke reflectie te tonen.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit dossier de mannelijke vorm gebruikt maar het spreekt voor zich dat die betrekking heeft op alle genders.

1.4 SECTOREN

- Social profit (PC337 Non-profitsector)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Forum voor amateurkunsten

Mede-indieners

VLAMO vzw

Koor & Stem vzw

Muziekmozaïek Folk & Jazz vzw

Poppunt vzw

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): L120201 Muziek en zang, 6 februari 2014

Relatie tot het referentiekader

In overleg met de amateurkunstensector en de professionele artistieke sector is geopteerd om de basisactiviteiten uit de competent-fiches van de artistieke beroepen en de beschreven competenties voor artistieke ontplooiing op elkaar af te stemmen. Dit heeft geresulteerd in het afbakenen van activiteiten die voor de hele artistieke sector gelden. Deze staan beschreven bij Basisactiviteiten onder het kopje Transversaal creëren.

Voor de specifieke activiteiten is er uitgegaan van de activiteiten van bovenvermelde competent-fiche.

De meeste formuleringen zijn door de sector herschreven. De volgende zijn door de sector aangepast:

- ‘Stemoefeningen (vocalises, toon houden, ...) of instrumentale oefeningen doen’ (L120201 Id16530) is geherformuleerd: ‘Bereidt het lichaam en het instrument voor op de nodige technische vaardigheden’.

‘Een muziekstuk volgens een partituur, een tekst voor een voorstelling of een opname repeteren’ (L120201 Id17388) is geherformuleerd: ‘Repeteert het eigen aandeel’.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
Transversaal algemeen				
1. Werkt samen				
• Communiceert gepast met alle betrokken actoren	✓			• Basiskennis van communicatietechnieken
• Overlegt over de voorbereiding en uitvoering	✓			
• Doet een eigen inbreng			✓	
• Respekteert de inbreng van anderen	✓			
• Volgt aanwijzingen op van alle betrokken actoren	✓			
• Stelt zich flexibel op	✓			
• Werkt mee aan het groepsbelang	✓			
• Enthousiasmeert anderen	✓			
2. Functioneert binnen een groep				
• Beleeft de kunstuitvoering samen met anderen	✓			• Basiskennis van communicatietechnieken
• Leert bij en vervolmaakt zich door samen uit te voeren	✓			
• Gaat om met conflicten	✓			
• Draagt bij tot de groepsdynamiek	✓			
• Handelt conform de visie van de artistiek verantwoordelijke	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
3. Werkt met oog voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen				
• Handelt ergonomisch verantwoord			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van gehoorbescherming. • Basiskennis ergonomie • Basiskennis van veiligheidsregels
• Beschermt zich tegen gehoorschade			✓	
• Gaat veilig om met materiaal en instrumenten			✓	
• Signaleert risico's	✓			
Transversaal creëren				
4. Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk				
• Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen in functie van de eigen bijdrage	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van de verschillende muzikale contexten (de podiumsector, festivals, evenementen, wedstrijden ...). • Basiskennis van de grote muzikale maatschappelijke tendensen. • Basiskennis van de artistieke terminologie. • Basiskennis van de relevante informatiebronnen, eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
• Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken in functie van de eigen bijdrage	✓			
• Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden	✓			
• Reflecteert over de eigen praktijk	✓			
• Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling	✓			
• Ontwikkelt de eigen deskundigheid			✓	
Specifieke activiteiten				
5. Bereidt het lichaam en het instrument voor op de nodige vaardigheden				
• Bereidt het lichaam voor op de repetities, de voorstellingen, de opnames ...			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van instrumentale en/of vocale uitdrukkingsmogelijkheden. • Basiskennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Basiskennis van muziekstijlen. • Basiskennis van stemopwarmingstechnieken. • Basiskennis van ademhalingstechnieken.
• Beheerst instrumenttechnische en/of zangvaardigheden			✓	
• Beheerst uitdrukkingsmogelijkheden			✓	
• Stemt het muziekinstrument			✓	
• Bespeelt het instrument en luistert naar de			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
toonhoogte				<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van uitspraaktechnieken. • Basiskennis van gehoortraining. • Kennis van instrument.
<ul style="list-style-type: none"> • Doet de nodige aanpassingen in functie van zijn instrument 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Luistert naar de kwaliteit van de klank 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudt instrumenttechnische en/of zangvaardigheden 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt de techniek vast en zet ze in verschillende situaties in 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Doet stemoefeningen of instrumentale oefeningen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat veilig en duurzaam om met lichaam en instrument 			✓	
6. Bestudeert/analyseert het basismateriaal van een uitvoering				
<ul style="list-style-type: none"> • Vergaart informatie en maakt hier gebruik van 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden. • Basiskennis van muzieknotatie. • Basiskennis van vakterminologie. • Basiskennis van de relevante informatiebronnen, eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteert het basismateriaal volgens aanwijzingen van de artistiek of creatief verantwoordelijken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelt artistieke ideeën in verband met de eigen inbreng en kan deze vertolken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bespreekt met artistiek of creatief verantwoordelijken zijn persoonlijke inbreng 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt zich vertrouwd met de vereisten van zijn aandeel in de voorstelling 	✓			
7. Repeteert het eigen aandeel				
<ul style="list-style-type: none"> • Studeert muziekstukken en/of teksten in (al dan niet uit het hoofd) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden. • Basiskennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Basiskennis van memorisatietechnieken.
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt de aanwijzingen van de dirigent en/of creërend muzikant op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Oefent de samenzang en/of het samenspel in 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Kan de bereikte uitvoeringsgraad vasthouden, herhalen en er op verder werken 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ritmiek. • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van instrument.
<ul style="list-style-type: none"> • Zet persoonlijke kwaliteiten en vaardigheden in 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Communiceert en maakt afspraken met artistiek of creatief verantwoordelijke(n) en betrokken medewerkers 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Zoekt en onderzoekt instrumenttechnische- en uitdrukkingmogelijkheden en/of zangtechnische- en uitdrukkingmogelijkheden 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat volledig op in het samenspel en teamwork zonder de eigenheid te verliezen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat efficiënt om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het creatieproces 	✓			
8. Vertolkt alleen of met medemuzikanten/zangers zijn aandeel in de uitvoering voor het publiek en/of opname				
<ul style="list-style-type: none"> • Voelt het ritme, de timing en de dynamiek aan 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van instrumentale en/of vocale uitdrukkingmogelijkheden. • Basiskennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Basiskennis van ritmiek. • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van instrument.
<ul style="list-style-type: none"> • Stemt het zingen en/of muziek spelen af op de uitvoering van andere muzikanten 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Observeert de dirigent/creërend muzikant en volgt aanwijzingen op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Is bewust van de eigen inbreng in het geheel 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Respekteert de gemaakte afspraken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Presenteert werk aan een publiek 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Manifesteert een persoonlijke aanpak (klemtonen, stijl, visie) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Speelt flexibel in op ruimte en omstandigheden 		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Speelt in op de reacties van het publiek en de andere muzikanten 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt bij op aangeven van de creatief verantwoordelijken en betrokken medewerkers 	✓			
9. Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover				
<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert en communiceert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie met de creatief verantwoordelijken, de betrokken medewerkers 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van vakterminologie. • Basiskennis van communicatietechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt bij op aangeven van de creatief of artistiek verantwoordelijken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt zichzelf bij ten voordele van een gemeenschappelijk resultaat 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt afspraken met artistiek of creatief verantwoordelijke(n) en betrokken medewerkers 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Accepteert feedback 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt zich flexibel op 	✓			
10. Begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek				
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft informatie over de uitvoering en zijn aandeel erin (uitvoering, inhoud, ...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis sociale/digitale media
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt sociale/digitale media 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van de verschillende muzikale contexten (de podiumsector, festivals, evenementen, wedstrijden ...).
- Basiskennis van de grote muzikale maatschappelijke tendensen.
- Basiskennis van de artistieke terminologie.

- Basiskennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden.
- Basiskennis van instrumentale en/of vocale technieken.
- Basiskennis van muziekstijlen.
- Basiskennis van stemopwarmingstechnieken.
- Basiskennis van ademhalingstechnieken.
- Basiskennis van uitspraaktechnieken.
- Basiskennis van gehoortraining.
- Basiskennis van gehoorbescherming.
- Basiskennis van memorisatietechnieken.
- Basiskennis van ritmiek.
- Basiskennis van muzieknotatie.
- Basiskennis van vakterminologie.
- Basiskennis van de relevante informatiebronnen, eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis ergonomie
- Basiskennis van veiligheidsregels
- Basiskennis sociale/digitale media

- Kennis van instrument.

Cognitieve vaardigheden

- Communiceert gepast met alle betrokken actoren
- Overlegt over de voorbereiding en uitvoering
- Respecteert de inbreng van anderen
- Volgt aanwijzingen op van alle betrokken actoren
- Stelt zich flexibel op
- Werkt mee aan het groepsbelang
- Enthousiasmeert anderen
- Beleeft de kunstitvoering samen met anderen
- Leert bij en vervolmaakt zich door samen uit te voeren
- Gaat om met conflicten
- Draagt bij tot de groepsdynamiek
- Handelt conform de visie van de artistiek verantwoordelijke
- Signaleert risico's
- Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen in functie van de eigen bijdrage
- Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken in functie van de eigen bijdrage
- Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden
- Reflecteert over de eigen praktijk
- Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling
- Luistert naar de kwaliteit van de klank
- Vergaart informatie en maakt hier gebruik van
- Interpreteert het basismateriaal volgens aanwijzingen van de artistiek of creatief verantwoordelijken
- Ontwikkelt artistieke ideeën in verband met de eigen inbreng en kan deze vertolken
- Bespreekt met artistiek of creatief verantwoordelijken zijn persoonlijke inbreng

- Maakt zich vertrouwd met de vereisten van zijn aandeel in de voorstelling
- Studeert muziekstukken en/of teksten in (al dan niet uit het hoofd)
- Volgt de aanwijzingen van de dirigent en/of creërend muzikant op
- Communiceert en maakt afspraken met artistiek of creatief verantwoordelijke(n) en betrokken medewerkers
- Gaat efficiënt om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het creatieproces
- Voelt het ritme, de timing en de dynamiek aan
- Observeert de dirigent/creërend muzikant en volgt aanwijzingen op
- Is bewust van de eigen inbreng in het geheel
- Respecteert de gemaakte afspraken
- Presenteert werk aan een publiek
- Stuurt bij op aangeven van de creatief verantwoordelijken en betrokken medewerkers
- Reflecteert en communiceert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie met de creatief verantwoordelijken, de betrokken medewerkers
- Stuurt bij op aangeven van de creatief of artistiek verantwoordelijken
- Maakt afspraken met artistiek of creatief verantwoordelijke(n) en betrokken medewerkers
- Accepteert feedback
- Stelt zich flexibel op
- Geeft informatie over de uitvoering en zijn aandeel erin (uitvoering, inhoud, ...)
- Gebruikt sociale/digitale media

Probleemoplossende vaardigheden

- Speelt flexibel in op ruimte en omstandigheden
- Speelt in op de reacties van het publiek en de andere muzikanten
- Stuurt zichzelf bij ten voordele van een gemeenschappelijk resultaat

Motorische vaardigheden

- Doet een eigen inbreng
- Handelt ergonomisch verantwoord
- Beschermt zich tegen gehoorschade
- Gaat veilig om met materiaal en instrumenten
- Ontwikkelt de eigen deskundigheid
- Bereidt het lichaam voor op de repetities, de voorstellingen, de opnames ...
- Beheerst instrumenttechnische en/of zangvaardigheden
- Beheerst uitdrukingsmogelijkheden
- Stemt het muziekinstrument
- Bespeelt het instrument en luistert naar de toonhoogte
- Doet de nodige aanpassingen in functie van zijn instrument
- Onderhoudt instrumenttechnische en/of zangvaardigheden
- Houdt de techniek vast en zet ze in verschillende situaties in
- Doet stemoefeningen of instrumentale oefeningen
- Gaat veilig en duurzaam om met lichaam en instrument
- Oefent de samenzang en/of het samenspel in
- Kan de bereikte uitvoeringsgraad vasthouden, herhalen en er op verder werken

- Zet persoonlijke kwaliteiten en vaardigheden in
- Zoekt en onderzoekt instrumenttechnische- en uitdrukkingsmogelijkheden en/of zangtechnische- en uitdrukkingsmogelijkheden
- Gaat volledig op in het samenspel en teamwork zonder de eigenheid te verliezen
- Stemt het zingen en/of muziek spelen af op de uitvoering van andere muzikanten
- Manifesteert een persoonlijke aanpak (klemtonen, stijl, visie)

Omgevingscontext

- Het musiceren wordt uitgeoefend in de amateurkunstensector. De omgeving is artistiek/creatief.
- Het repeteren gebeurt meestal in vertrouwde omgevingen en omstandigheden.
- Het vertolken gebeurt in diverse omgevingen en omstandigheden zowel binnen als buiten.
- Het repeteren en vertolken gebeurt alleen en/of in teamverband.
- De repetities en vertolkingen worden afgebakend in de tijd, wat deadlines met zich meebrengt: resultaatgerichtheid, concentratie, stressbestendigheid, flexibiliteit en doorzettingsvermogen zijn belangrijke eigenschappen.
- Repeteren en vertolken gebeurt meestal in de vrije tijd ('s avonds, tijdens weekends en/of in de gebruikelijke vakantieperiodes).
- Bij het vertolken wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een publiek.
- Kunstbeoefening gebeurt veel in gezinsverband.
- Het artistiek proces bepaalt de volgorde van uitvoering van de verschillende activiteiten.
- Men dient rekening te houden met een opgelegde hiërarchie.

Handelingscontext

- De amateur kunstbeoefenaar heeft oog voor esthetiek.
- Er is resultaatgerichtheid wat concentratie en nauwkeurigheid vergt.
- De amateur kunstbeoefenaar is actief betrokken bij de omgeving en gaat er flexibel mee om.
- De handelingscontext is afwisselend hetgeen enig reflectief handelen vergt.
- De amateur kunstbeoefenaar gaat veilig om met materiaal.
- De amateur kunstbeoefenaar heeft oog voor de tevredenheid van het publiek door met zorg, precisie en toewijding te werken.
- De amateur kunstbeoefenaar heeft bijzondere aandacht voor de (artistieke/creatieve) context van het eindproduct.
- Het functioneren in een groep vraagt een zekere flexibiliteit.

Autonomie

Is zelfstandig in

- het memoriseren en/of aflezen van muziekstukken en/of teksten.
- het voorbereiden van stem en/of instrument voor repetities, voorstellingen en opnames.
- het zich fysiek voorbereiden.
- het vertolken van artistieke beslissingen.

- het vertolken van het eigen aandeel.
- het reflecteren over en het verbeteren van de eigen prestatie en/of groepsprestatie en in het communiceren hierover.

Is gebonden aan

- het concept van de dirigent/creërend muzikant.
- de technische mogelijkheden van het gebruikte instrument of van de stem.
- het intellectueel eigendomsrecht.

Doet beroep op

- de medemuzikanten.
- de dirigent/creërend muzikant.
- het logistiek team.

Verantwoordelijkheid

- Werkt samen
- Functioneert binnen een groep
- Werkt met oog voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen
- Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk
- Bereidt het lichaam en het instrument voor op de nodige vaardigheden
- Bestudeert/analyseert het basismateriaal van een uitvoering
- Repeteert het eigen aandeel
- Vertolkt alleen of met medemuzikanten/zangers zijn aandeel in de uitvoering voor het publiek en/of opname
- Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover
- Begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen (wettelijke) attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

Onderzoek van KULeuven en UGent 'Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) geeft aan dat één op drie in de vrije tijd kunsten beoefent. Circa 2 miljoen Vlamingen en Brusselaars zijn in hun vrije tijd

actief als muzikant, zanger, beeldend kunstenaar, acteur, danser ... Zij zijn de motor van creativiteit en vernieuwing in onze maatschappij. Niet enkel dragen zij bij tot een grotere artistieke rijkdom, maar ook tot sociale cohesie, verdraagzaamheid, mildheid en verwondering.

De manier waarop mensen met hun hobby's en vrije tijd omgaan is sterk aan het veranderen. Vrije tijd voelt steeds kostbaarder aan en vrijetijdsbesteding wordt steeds belangrijker voor de identiteit van mensen. Sociale media en online mogelijkheden vergroten de manieren om te communiceren en te verenigen. De engagementen die mensen in hun vrije tijd aangaan, passen niet meer in het 'klassieke verenigingsleven', maar vertrekken vanuit de ervaringswereld van hen als individu. Mensen 'zappen' geregeld tussen hun engagementen en deze worden van een meer tijdelijke aard. Bovendien is ook het aanbod enorm uitgebreid, waardoor er binnen het veld meer onderlinge concurrentie ontstaat. Omdat mensen hun vrije tijd meer en meer als iets kostbaar beschouwen, hechten ze meer belang aan een professionalisering van hun vrijetijdsbeleving. Ze gebruiken hun vrije tijd ook vaker om zichzelf levenslang te blijven bijscholen. Amateurkunsten scheppen een lerende omgeving, en zijn een natuurlijke/ informele voedingsbodem voor het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties.

Uit de meest recente Participatiesurvey (2014) blijkt dat het percentage actieve kunstbeoefenaars, in tegenstelling tot andere vrijetijd domeinen, de voorbije 10 jaar stabiel is gebleven. Het belang van amateurkunsten bevindt zich op vlak van ontmoeting, ontspanning, zelfontplooiing, sociale innovatie en de ontwikkeling van creatief denkvermogen. De amateurkunstenaar creëert en exposeert meestal in relatie tot een publiek, en interageert met de omgeving om vorm te geven aan culturele oriëntaties.

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Amateurkunst is geen geïsoleerd gebeuren, maar situeert zich in een netwerk van veelzijdige actoren. Om de veelzijdige praktijk van kunstbeoefening in de vrije tijd te ondersteunen, structureren overheden de praktijk via decreten en sectoren waaraan opdrachten zijn verbonden. Op het vlak van beleid bevindt amateurkunst zich op de snijlijn met lokaal vrijetijdsbeleid, kunst- en cultuureducatie, kunsten, erfgoed, (deeltijds kunst)onderwijs, jeugdwerk, sociaal-cultureel volwassenenwerk, welzijn, participatie, innovatie,... Werken aan de expressieve en kunstzinnige ontwikkeling van mens en maatschappij is een gedeelde opdracht van diverse beleidsdomeinen.

Tegelijk ligt de verdienste van de amateurkunsten in het creëren van sociaal weefsel, gemeenschapsvorming waarbij groepsgebeuren, de vaak diverse groepssamenstelling en het actief engagement kenmerkend zijn. Uit het onderzoek 'Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) blijkt dat amateurkunstenaars een groter vrijetijdsnetwerk hebben dan de rest van de bevolking. Daardoor kunnen ze vaker op sociale ondersteuning rekenen. Uit het onderzoek blijkt ook dat amateurkunstenaars sociaal actiever zijn in vergelijking met mensen die geen creatieve hobby beoefenen.

Amateurkunstenaars zijn opvallend jong (60 tot 70% van de 14- tot 17-jarigen beoefent kunst) , maar zijn verder te vinden in alle leeftijdsgroepen. Een kwart is artistiek opgeleid, grotendeels binnen het deeltijds kunstonderwijs (25%) maar evenzeer buiten het onderwijscircuit (20%). Opvallend is ook, dat bijna 40% twee of meerdere kunstdisciplines beoefent en een grote meerderheid zijn artistieke prestaties toont aan een publiek.

Belang vanuit artistiek perspectief

Amateurkunstenaars zijn niet te vatten in één categorie. Elk heeft zijn eigen profiel. Kunstbeoefening gebeurt over een breed scala aan kunstvormen en –disciplines heen en dat tot in alle uithoeken van Vlaanderen, zowel in stedelijke als meer plattelandcontext. Op het platteland gebeurt amateurkunst nog vaker in groepsverband, terwijl in steden meer individueel aan activiteiten wordt deelgenomen.

In een formele context zoals een onderwijsinstelling wordt de praktijk gevoed vanuit een educatieve aanpak. Het deeltijds kunstonderwijs is bij uitstek de aanbieder van formele educatie in uiteenlopende kunstvormen. Een belangrijke wisselwerking tussen de formele en alternatieve leercontexten is hier belangrijk en betekent een grote meerwaarde in het proces dat de kunstbeoefenaar doorloopt.

Aantal vertolkend muzikanten in Vlaanderen

Het cijfermateriaal halen we uit het Rapport snapshot amateurkunsten anno 2014.

Amateurkunstbeoefening wordt in de participatiesurveys gemeten aan de hand van de volgende disciplines wat de artistieke uitdrukkingsvorm muziek betreft:

- Zingen
- Muziekinstrument bespelen (pop/rock, folk/blues/jazz, klassiek/ harmonie/fanfare)

We stellen vast dat 37% van de steekproef van de Vlaamse bevolking amateurkunst beoefent. Dit betekent dus voor 2014 dat van het aantal Vlamingen tussen 14 en 85 jaar er tussen de 1.823.392 en de 2.031.779 Vlamingen amateurkunst beoefenden in 2014. Hier werken we verder met het percentage 37 en vertrekken dus van het aantal 1.927.586 Vlamingen.

Percentage participanten volgens beoefende discipline binnen het domein muziek:

- Instrument bespelen: 8,1%
- Pop, rock: 3,8%
- Folk, blues, jazz: 2,7%
- Klassiek, harmonie, fanfare: 4,4 %
- Zingen: 5,4%

Met andere woorden ongeveer 104.090 Vlamingen zongen in 2014 in hun vrije tijd en ongeveer 156.134 Vlamingen bespeelden een instrument.

Onderzoek binnen de amateurkunstensector werkte tot op heden niet met de term amateur vertolkend muzikant. Om een schatting te kunnen maken van het aantal personen die over de in dit dossier beschreven competenties beschikken, hebben we een redenering opgebouwd met de amateurkunstensector. Het is een zeer ruwe indeling waardoor het voornamelijk gaat om het aangeven van ordegroottes.

Volgens de amateurkunstensector is het vooral de groep personen die zingen en die een instrument bespelen in een klassiek orkest, een harmonie en in fanfaren waar de meeste personen zich bevinden die over de beschreven competenties beschikken.

Met andere woorden we kunnen ruw geschat stellen dat in 2014 bij ruwe benadering 188.904 Vlamingen over de beschreven competenties beschikken.

4. Samenhang

Amateur vertolkend	Amateur oprofend	Amateur	Amateur
-----------------------	---------------------	---------	---------